

עוצם עין אחת | עוזי צור

כוכבים בחוץ

ליאת אלבלינג, "דברים בשלעצמם", אוצר יאיר ברק, גלריה ג'ולי מ., תל אביב

פריץ (שפעם כיסו בו את קירות הבתים) שזיזו שויפו, ובתאורה הזו הוא נדמה לפני ירח, והאור הנופל מלמעלה גם מבליח מבעד לעיגול ונש-פך במסורה על אפלולית רצפת החדר. זו יצירה שבה הפשטות נושקת לעילוי.

ב"וידוי (מתוך: הצעות לאי סדר)" מתגנב הומור אל חיק המבנה המורדניסטי, כאשר בגור בה הקיר החוסם את הפריים, מלבד רצועת רצי-פה צרה ובהירה מעט, נבצע במרכז עיגול בינוני הנאטם מצדו הפנימי במשטח המנוקב בגריד תעשייתי של חורים אחידים ומעוגלים, שבהם אפשר ללחוש את חטאיך אל אוזנו הכרויה של כומר ערטיילאי.

"קרוב מאי פעם" היא אחת העיבודות היפות, שבה אלבלינג צבעה בסגול עמוק הן את המסגרת והן את האלמנטים ההנדסיים של המור-דל הפיסולי, הנוטלים חלק במאזן הכוחות. אור וצל סגולים, שהסגול מקורו לא מהאור והצל הצבעוניים האימפרסיוניסטיים, אלא מהגור-פים הדוממים עצמם, שהאור והצל מאירים או מאפילים במצלול עשיר של גווני-גוונים – מרכיב של צבע הנוטל את האחרות של אלבלינג גם אל הממד האלכימי-הציורי.

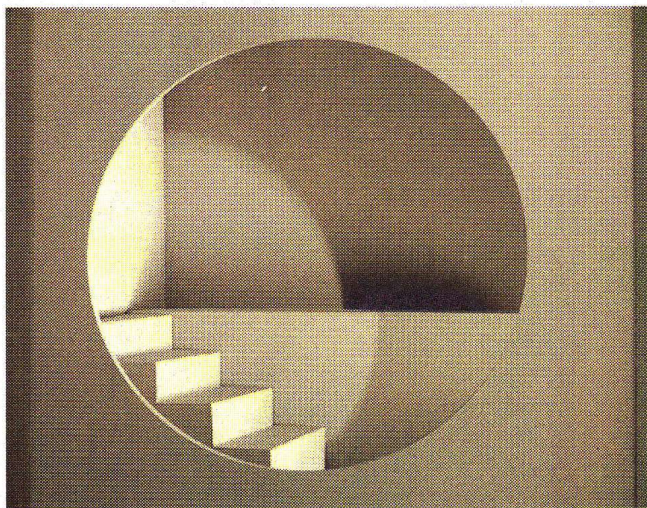
"נחבא" היא עבודה שבה נשכח-רים (חלקית) החוקים. כמקדש הפ-לישתים לאחר ששמרון הכריע את עמודיו, ההרמוניה הקלאסית סוטה אל האלכסונים הבארוקיים, וניסיון לשחזר לאחור ולהבין איך נוצרה הקומפוזיציה הזו נחסם במעטה של חידתיות.

ואז מתחולל נס קטן, והתערוכה מתחממת ונפתחת בדיפטיך יפהפה וקטן של שני מלב-נים מאורכים בכחול אינדיגו, כצבע הלילה, שאלבלינג חוררה בהם נקבים וערוריים בא-קראיות לירית זורמת. מאחורי המסכים המ-חוררים הרליקה אלבלינג אור וצילמה, והאור מחלחל טיפין טיפין מבעד לחריצים הלא אחידים, ולוחות הקרטון הצבועים והמנוקבים המוארים מאחור, שצולמו ומוסגרו, מומרים במעשה פלא ידני ופשוט להדהים למפות חלומיות ומדויקות של שמי הלילה על צבא אורותיהם.

כשהייתי ילד, הכוכבים מעל רמת גן נדמו לי לנקבים שאלוהים דקר מצדו השני של כדור החושך, היכן שהשמש עוגנת בלילה, להאיר מעט את החושך באור הגשמי המטפטף מבעד לחריצים שניקב. אלבלינג השגימה לי חלום קטן, לשחזר את שמי הלילה של ילדותי. העבודות הללו, כאמור, גם פותחות את הדר-מטיות המהודקת של שאר העבודות בתערוכה, ומאפשרות לה לנסוק מעלה והחוצה אל הכו-כבים שבחוץ כשהם בפנים.

מקורות האור השונים חושפים גם את הטקסטור-ה החלקה של המצע הקדמי ואת זו האפידר-מית של האמצעי. דירוג חד וחושני של הצורות הגיאומטריות הראשוניות זו מבעד לזו ומבעד ל"משחקי" הצל והאור, שהממשי והאשלייתי לא ניתנים להפרדה זה מזה.

"ללכת לאיבוד (מתוך: הצעות לאי סדר)" היא אחת העבודות ההרמוניות בתערוכה. הקיר הקדמי ניצב מעט בעומק הפרספקטיבה, מותיר אימרת רצפה, כאמצעו נבצע עיגול מושלם, שמבעדו נגלה גרם מדרגות חשופות המובילות

ליאת אלבלינג, "ללכת לאיבוד (מתוך: הצעות לאי סדר)", קטע צילום: עוזי צור

אולי אל קרקעית בריכה, כשהמדרגה העליונה וגדות ה"בריכה" חסומות בין שני קירות פינ-תיים. אור ממשי, או מצולם, מאיר את מקצב המדרגות והקירות הפנימיים בעיגול של אור, כמו בכל רגע תרד בהן יישות חלומית, ומעט מהאור קורן מעומעם מאימרת הרצפה שלפני הקיר הקדמי.

השלמות של אלבלינג צבעה את המסגרת ואת המקט (המורל) בסטוריו בגוונים מדויקים ואחידים של אפור לכדי גוף אחד המעצים את תענועי האור והצל, לכדי מארג שבו יופי הצ-ללים הממשיים שתיבת המסגרת מטילה בחיק העבודה ועל הקיר נארגים במסותרין הצללים הפנימיים האשלייתיים.

"ללא כותרת (שלם)" ו"ללא כותרת (חצי)" מהווים "דיפטיך" גדול ממדים של יופי והרמו-ניה, המגשימים את תיאורן החלום של אלבלי-נג עד תום. רצפה וקיר בעומקו של חדר אפלולי, בקיר נחתך עיגול שלם כחלון. ב"שלם" העיגול הוסר לגמרי, וב"חצי" הוא הוסט חלקית בעו-מק העיגול, בורא "אפקט תיאטראלי" של לבנה מלאה ונחסרת (שהיא גם החלון). אור הבא מל-מעלה, בין הקיר הבצוע לקיר החוסם שמאחוריו, נאחו בחגבי הקיר האחורי שמירקמו נדמה לש-

ו התערוכה האחרונה בחללה הנוכ-חי (השני בתולדותיה) של גלריה ג'ולי מ.. ובמקרה, או שלא במקרה, תערוכתה המהודקת והמשובחת של ליאת אלב-לינג דנה בחלל, או מדויק יותר, ברווח הצר, ועם זאת המתעתע, שבין חלל ממשי לחלל מומצא. ומעבר לסיבוב של חלל הגלריה,

ב"סופה", התערוכה נפתחת ומת-חממת באופן מפתיע, באקט פואטי מזווכך, אל הכוכבים שבחוץ. אלב-לינג מצליחה להפיק קסם מאופק מהאלמנטים הבסיסים ביותר, וגם כשמגלים את הסוד שמאחורי הק-לעים, הקסם אינו פג, רק מתעצם.

ניסיון להגדיר את עבודותיה של אלבלינג נועד לכישלון. אלו הם לכאורה צילומים, אך אלו צילומים של אלמנטים פיסוליים-אדריכליים שאלבלינג יצרה בסטוריו וצילמה. הפיסוליות נמשכת אל המסגרות כחלק אורגני של היצירה הסופית המהודקת, ואל היצירות חודר גם אל-מנט רישומי-ציורי, ואין לשכוח גם את המרכיב הדרמטי-יאטרלי של איכויות האור והצל ואת ה"מקומות" שאלבלינג בראה כבימות של התרח-שות תיאטרלית-ליריות.

אלבלינג חוזרת אל בסיס האמנויות כו-לן, אל הצורות הגיאומטריות הבסיסיות של האדריכלות, הפיסול והרישום, אל אשליית העומק (לפני ששוטחה על ידי הציור המופשט המורדניסטי), אל החיפוש אחר שלמות הפרו-פורציות של הניסנס וההבנה המדעית של חוקי הפרספקטיבה, אל מנוע האמנות המורדניסטית. אלבלינג מוציאה זאת לפועל, לאור, בשלמות עשייה פרפקציוניסטית.

במבט כללי על התערוכה העין עוברת מע-בודה לעבודה, במבנה של אחד, שנים או שלושה, וכל עבודה היא קרקוד רחוס מאוד של עשייה ויצירה במרחבי לובן הקירות, חלל בתוך חלל, שיש לפענח אותו מבלי יכולת להתיר אותו.

"מבעד (מתוך: הצעות לאי סדר)" – עבודה שכמו משמשת כסיס התחלתי לאחרות. מבעד לעיגול שנחתך במשטח החזיתי נגלית פינה של ריבוע שנחתך נגטיבי במשטח האמצעי, שאת הרווח שבין שניהם האירה אלבלינג מלמעלה באור המדגיש את אפלולית העומק הרבוע שבין המשטח האמצעי למשטח האחורי החוסם. האור הממשי הנופל על העבודה מלמעלה, בחלל הגלריה, רושם גם הוא עיגול של אור הנשבר לשניים (מבעד לעיגול החתוך במשטח הקדמי).